

PROGRAM OSŁONOWY „KORPUS WSPARCIA SENIORÓW” NA ROK 2023

I. Podstawa prawna Programu Program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023, zwany dalej „Programem”, jest programem osłonowym w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.), który stanowi, że do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Program będzie realizowany w 2023 r. na terenie Gminy Mroczy w związku z wejściem w życie Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023.

II. Cel Programu Program jest elementem polityki społecznej gminy i zakłada realizację Modułu II Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023. **Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania do 10 osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. „opieki na odległość”, a także wsparcie gmin w realizacji świadczenia usług opiekuńczych.** „Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. To idealne rozwiązanie, szczególnie dla osób samotnych, zarówno tych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych, jak i tych objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

III. Ocena sytuacji warunkująca realizację Programu Starzenie się społeczeństwa jest naturalnym i nieuniknionym procesem występującym w każdej wysoko rozwiniętej gospodarce. Polska starzeje się w zbyt szybkim tempie a taka struktura wiekowa społeczeństwa RP rodzi poważne skutki ekonomiczne oraz społeczne m.in. dla systemu emerytalnego, a także dla ochrony zdrowia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) w 2021 r. odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym w Polsce wyniósł 22,3%. w 2030 r. aż 53,3% gospodarstw jednoosobowych będzie prowadzonych przez osoby w wieku powyżej 65. lat, w tym 17,3% przez osoby w wieku powyżej 80. lat. Według danych statystycznych, około 80% osób starszych cierpi na co najmniej jedną chorobę przewlekłą, a ponad 50% – na co najmniej trzy. Przez wzgląd na współistniejące z okresem starzenia pogarszanie się stanu zdrowia oraz narastającą niesamodzielność okoliczności samodzielnego mieszkania przez osoby starsze mogą stanowić zagrożenie dla ich bezpieczeństwa. Postęp procesu starzenia generuje już odczuwalne, szczególnie w Polsce, skutki dla finansów publicznych, dla systemu świadczeń emerytalnych, świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych

	2020	2021	2022
liczba mieszkańców Gminy Mroczy ogółem	9118	9158	9058
liczba kobiet powyżej 60 roku życia	980	988	1020
Liczba mężczyzn po 65 roku życia	494	506	530

(dane Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy na dzień 31 grudnia danego roku)

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku powyżej 65 roku życia

2020	2021	2022
26	23	20

(dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy - stan na 31 grudnia danego roku).

W przypadku braku możliwości lub ograniczonego zakresu opieki ze strony osób najbliższych istnieje konieczność zapewnienia osobom starszym odpowiedniego poziomu wsparcia w postaci usług

opiekuńczych bądź instytucjonalnych form pomocy. Celem jest utrzymanie osób wymagających pomocy jak najdłużej to możliwe w środowisku domowym. Opieka domowa jest postrzegana jako jedna z najlepszych i najefektywniejszych form opieki.

Liczba osób powyżej 65 roku życia korzystających z usług opiekuńczych

2020	2021	2022
14	13	11

(dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy - stan na 31 grudnia danego roku)

Wobec słabnącej roli rodziny ciężar zapewnienia pomocy potrzebującym w zaawansowanym wieku być jest w coraz większym stopniu przenoszony na instytucje zarządzane przez państwo i organy samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe (NGO's) i prywatne (niepubliczne) podmioty gospodarcze. Opieka instytucjonalna jest wielokrotnie droższa od kosztów ponoszonych w związku z opieką nad seniorem pozostającym we własnym środowisku. Polityka społeczna musi zostać skierowana na rozszerzanie sieci wsparcia środowiskowego, wsparcia społecznego, dialog międzypokoleniowy, włączenie społeczne seniorów, ich aktywizację.

Na podstawie danych statystycznych stwierdza się, że blisko 30% osób po 65. roku życia i 40% osób po 80. roku życia doświadcza upadków we własnym domu, które przyczyniać się mogą do okresowego lub trwałego ograniczenia ich sprawności. W świetle zjawiska starzenia się społeczeństwa i konieczności poszukiwania rozwiązań, które zapewnią jak najdłuższy pobyt osób starszych w środowisku domowym coraz częściej dostrzega się potencjał alternatywnej formy opieki dla osób starszych jaką jest teleopieka. Uzupełnia ona opiekę rodziny oraz wsparcie w postaci usług opiekuńczych jako świadczeń z pomocy społecznej. Definiuje się tę formę opieki jako wszelkie usługi świadczone na odległość z wykorzystaniem technologii komunikacyjno-informacyjnych. Teleopiekę określa się również jako usługi stałego, zautomatyzowanego i zdalnego monitorowania podopiecznych, umożliwiające im kontynuację życia we własnym domu, minimalizujące ryzyko zagrożeń oraz związanych z nimi sytuacji kryzysowych.

Korzyści wynikające z systemu teleopieki:

- poprawa stanu funkcjonalnego i jakości życia osób starszych oraz ich opiekunów,
- poprawa świadomości na temat własnego stanu zdrowia,
- poprawa efektywności opieki nad osobami starszymi poprzez zmniejszenie obciążenia opiekunów w zakresie czasu poświęcanego na obowiązki opiekuńcze,
- wydłużenie okresu życia w środowisku domowym i ograniczenie czasu hospitalizacji,
- poprawa poczucia bezpieczeństwa osób samotnych.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” jest odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony zdrowia jak również kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, które nie są samodzielne.

IV. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu

W ramach Programu udziela się pomocy w formie opieki na odległość obejmuje dostęp do „opasek bezpieczeństwa” umożliwiających osobom starszym samodzielne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania, wyposażonych w co najmniej trzy z następujących funkcji:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski/urządzenia,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja)
- funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi opiekuńcze lub pomoc sąsiedzką.

Program skierowany jest do osób w wieku 65 lat i więcej, mających problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu w zakresie odpowiadającym ich potrzebom. Opaska bezpieczeństwa będzie połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwi połączenie się ze stale gotową do interwencji centralą. Opaska pod względem funkcjonalności oraz dopasowania dla osób w wieku 65 lat i więcej powinna być jak najprostsza w obsłudze, np. posiadać maksymalnie jeden przycisk. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor (ratownik medyczny, opiekun medyczny, pielęgniarka) podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi. W zależności od sytuacji może on zapewnić wsparcie emocjonalne przez telefon, poprosić o interwencję kogoś z jego najbliższego otoczenia (rodzinę, sąsiadów, opiekunów), poprosić o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych (np. pracownika socjalnego czy opiekunkę środowiskową) lub wezwać służby ratunkowe.

W ramach programu mogą być ponoszone koszty następujących działań:

- zakup opaski lub innego urządzenia bezpieczeństwa do świadczenia usługi „opieki na odległość” ,
- zakup usługi obsługi systemu polegającej na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centralę monitoringu,
- przyznanie dodatkowej gratyfikacji finansowej, zgodnie z przyjętym w danym ośrodku regulaminem wynagrodzenia dla pracowników ośrodka pomocy społecznej/centrum usług społecznych, bezpośrednio realizujących zadanie w terenie lub rozeznających potrzeby seniorów w tym zakresie,
- koszt szkoleń dla pracowników OPS/CUS w zakresie obsługi systemu opieki na odległość, w przypadku gdy są oni bezpośrednim realizatorem przedmiotowej usługi,
- działania promocyjne – informacyjne, w tym koszty druku plakatów, ulotek, artykułów w prasie lokalnej.

Udzielenie wsparcia w ramach programu odbędzie się poprzez nabór prowadzony przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczu. Pierwsze 10 osób, które spełni warunki programu zostanie zakwalifikowane do otrzymania opasek bezpieczeństwa, natomiast kolejne osoby zostaną wpisane na listę rezerwową.

V. Realizatorzy Programu Program realizuje i koordynuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczu jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej.

VI. Źródła finansowania Programu Na program przeznaczają się środki finansowe pochodzące z dotacji celowej budżetu państwa.

W ramach programu gminom udziela się wsparcia finansowego na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Gmina może otrzymać dotację na realizację działań przewidzianych programem, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi **nie mniej niż 20%** przewidywanych kosztów całkowitych realizacji zadania.

Gmina może otrzymać dotację na realizację działań przewidzianych w programie po przyjęciu programu osłonowego lub uzupełnienie już przyjętego w danej gminie programu osłonowego o działania obejmujące zakres podmiotowy i przedmiotowy programu, zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

Wojewoda na podstawie złożonych przez gminy zapotrzebowań przekazuje tym gminom dotację na realizację programu, zgodnie z art. 150 ustawy o finansach publicznych.

Niewykorzystana kwota dotacji podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych.

Środki o których mowa w pkt 1, zaplanowane są w budżecie państwa na zadania określone w ustawie o pomocy społecznej

VII. Monitoring Programu Roczne sprawozdanie z realizacji programu zostanie przekazane do wojewody w terminie do dnia 30 stycznia 2024 r.

Sprawozdanie roczne uwzględnia dane:

- rzeczywistą liczbę osób objętych wsparciem w ramach programu,
- koszt realizacji usługi wsparcia,
- poziom korzystania z opasek i innych urządzeń bezpieczeństwa mierzony jako liczba zgłoszeń seniorów poprzez opaskę lub inne urządzenie bezpieczeństwa do centrali obsługującej opaski lub inne urządzenia bezpieczeństwa.

